

Therese Helgesson
Naturskydd och tillsyn
Naturavdelningen
010-22 36 338

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön i Gnosjö och Vaggeryds kommuner

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Långö Mosse och Svanasjön, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1a och 1b) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att

- bevara ett stort och sammanhängande myrkomplex
- bevara naturtyperna högmosse, sumpskog och barrblandskog
- bevara biologisk mångfald knuten till högmosse, sumpskog och barrblandskog
- bidra till gynnsam bevarandestatus för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000

Syftet ska uppnås genom att

- högmosse och sumpskog i huvudsak lämnas för fri utveckling med intern dynamik och andra naturliga processer
- barrblandskog lämnas för fri utveckling med intern dynamik och andra naturliga processer
- träd och buskar av igenväxningskaraktär tas bort på högmossen
- efter en hydrologisk undersökning lägga igen diken

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.(FOM), att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § FOM, bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

**A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM
INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH
VATTENOMRÅDEN**

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar. Undantag gäller för röjning av siktgator från jaktorn.
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
3. anordna upplag av något slag
4. dika
5. dikesrensa. Undantag gäller diken som ingår i markavvattningsföretag och efter samråd med Länsstyrelsen.
6. bedriva täkt av något slag
7. framföra motordrivet fordon. Med undantag på befintliga vägar samt för sakägare vid uttransport av fällt vilt med mindre fordon på fastmark.
8. uppföra byggnad eller anläggning. Undantag gäller för befintliga jaktorn.
9. anlägga väg, parkeringsplats, led, bro eller spång
10. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
11. uppföra stängsel eller annan hägnad
12. plantera in för trakten främmande växt- och djurarter
13. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
14. jaga fågel

**B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISSA INTRÅNG**

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavla
3. utförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder för att uppnå syftet med naturreservatet, som omfattar hydrologisk undersökning för att lägga igen diken som ej avvattnar vägar eller mark utanför naturreservatet
4. utförande av löpande skötselåtgärder för att uppnå syftet med naturreservatet, som innefattar att röja bort träd och buskar på högmossen vid behov
5. bekämpning av främmande arter

6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

***C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET***

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål
2. samla in insekter med fällor som dödar
3. gräva upp växter
4. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller den förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av befintlig väg, vägområde och ledningar.

Från föreskrifterna undantas även att anlägga och utnyttja markledning inom 10 m från befintliga vägbanor, enligt karta bilaga 1a och 1b, efter tillstånd av Länsstyrelsen.

Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Långö Mosse och Svanasjön
Areal	469 hektar (ha), varav vatten 0,3 ha
Beslut om Natura 2000	Ja, delvis (SE 0310640)
Kommun	Gnosjö och Vaggeryd
Socken	Kävsjö och Åker
Lägesbeskrivning	Området ligger mellan Nässja och Stråkeved, ca 8 km nordost om Hillerstorp och gränsar i söder mot Store Mosse nationalpark.
Fastigheter	Nässja 2:2 & 5:1, Stråkeved 1:6, 1:11, 1:14, 1:16, 1:21, 1:28 & 1:34, Ledås 2:1, Galtås 1:16, Häradsö 1:23 & 1:15 samt

	Häradsö 1:3 m.fl. som ingår i samfälligheten för landvinningen av Svanasjön. (fastighetsreglering pågår)
Fastighetsägarkategori	Enskilda, Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt karta, bilaga 1a och 1b. Gränsen är ännu inte inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Långö Mosse är en avlång mosse som angränsar till Store Mosse nationalpark i söder och Österån i norr och är en del av Store Mosse myrkomplex. Långö Mosse och Svanasjön består av en högmosse med tillhörande randskog samt öppen myr. I södra delen finns en sänkt sjö vid namn Svanasjön. Några myrholmar med barrblandskog sticker upp ur mossen. De två största hittar man intill Svanasjön och kallas Svanakullen och Fårakullen. Mossen genomkorsas av flera grävda diken och i kanterna av mossen ser man flera torvgravar.

Bakgrund

Delar av Store Mosse skyddades på mitten av 1900-talet och större delen blev nationalpark 1982. Tre områden i Store Mosses norra kant lämnades utanför nationalparken och blev inte skyddade vid det tillfället. År 2007 skyddades två av områdena, Uppebo och Brokullen, i form av naturreservat. Samtidigt togs kontakt med markägare som berördes av det tredje området, Långö Mosse och Svanasjön, men arbetet stannade av. Under en tid pågick förhandlingar om ersättning till markägare på Häradsö, angränsande till Långö Mosse och Svanasjön i söder. Markerna kring Häradsö är påverkade av förhöjt vattenstånd på grund av att diken in i Store Mosse nationalpark inte rensas. Ersättning gick ut till markägarna 2010. Under 2011 togs åter kontakt med berörda markägare inom Långö Mosse och Svanasjön och arbetet med reservatsbildning återupptogs. Vintern 2011 fick Värderingsbyrån i sydost uppdraget att värdera Långö Mosse och Svanasjön och under hösten 2012 inleddes förhandlingar med markägarna av förhandlare från Söllschers lantmäterikonstult.

Samråd enligt 25 och 26 §§ FOM har skett med Gnosjö och Vaggeryds kommuner, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen skickade i oktober 2014 ärendet på remiss till bland andra Vaggeryd och Gnosjö kommun, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och olika intresseorganisationer. Sakägare förelades samtidigt enligt 24 § FOM att yttra sig.

Remissvar har inkommit från Naturvårdsverket, Trafikverket, SGU, Skogsstyrelsen, Vaggeryds kommun, Gnosjö kommun, LRF samt enskilda markägare.

LRF önskade ett gemensamt markägarmöte som genomfördes november 2014. Inbjudna var markägare, Vaggeryds och Gnosjö kommun samt andra intresseorganisationer. Över 30 personer deltog, dessa var markägare och representanter från kommunerna förutom LRF och Länsstyrelsen. Oro och frågor kring bland annat markavvattnings diskuterades och Länsstyrelsen förtydligade vad som står i föreskrifterna.

Länsstyrelsen beställde inmätning av naturreservatsgränsen från Lantmäteriet i februari 2015. Inmätningen är ännu inte klar.

REMISSVAR

Naturvårdsverket anser att fågeljakt bör begränsas. De har även haft synpunkter på formulering av syfte och vissa andra föreskrifter för naturreservatet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har inget att invända mot reservatsförslaget men lämnade kompletterande uppgifter till avsnitt 2.2 i skötselplanen.

Trafikverket understryker vikten av att kunna genomföra omfattande underhållsåtgärder för vägarna som går genom reservatet, och påminner också om reglerna kring uppsättande av skylt vid väg. Synpunkter på underhåll av vägarna samt att få möjlighet att lägga ner fiberkabel och övriga ledningar i vägområdet har även inkommit från enskilda markägare.

Frågor kring lägerverksamheten har framförts från markägare. Många synpunkter har också inkommit angående dikesrensning, både från markägare och LRF.

Ett par markägare är missnöjda med förslaget på naturreservatets gränser. De önskar att de ändras eller att deras fastighet ej ingår i reservatet.

Skogsstyrelsen har ingenting att erinra mot förslaget. Vaggeryds kommun ställer sig positiv till förslaget, förutsatt att synpunkter från berörda fastighetsägare lyssnas in. Gnosjö kommun avvisar förslaget med anledning av översvämningsproblematik kopplad till nationalparken Store Mosse. De uttrycker oro över försumpad åker- och skogsmark runt reservatet.

Samtliga remissvar har behandlats och delvis beaktats i beslut eller skötselplan. Länsstyrelsen ställningstagande finns längre ner under rubriken **Motivering – Bedömning – Remissvar Länsstyrelsens ställningstagande.**

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för

friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § FOM. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § FOM ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § FOM, meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap.

ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Långö Mosse och Svanasjön bidrar till miljö kvalitetsmålen ”Myllrande våtmarker”, ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Skälen enligt 7 kap. 5 § till att bilda naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön är områdets naturvärden i form av en stor myrmark. Mossens växlande karaktär av högmosse, kärr och öppna vattenytor gör området ytterst betydelsefullt för både fauna och flora. Långö Mosse och Svanasjön är av riksintresse för naturvård (NRO6042) och friluftsliv (FF3) samt ingår i länets naturvårdsprogram (objekt nr 17-31 och 65-53). Hela mossen är med i Myrskyddsplan för Sverige (Store Mosse) och är av högsta klass i länets våtmarksinventering. Ett par delar av området är utpekade till Natura 2000 område enligt art- och habitatdirektivet. På mossen hittar man Natura 2000-arter som grönbena, lungpipare, orre och trana. Långö mosse utmärker sig genom sin storlek och bidrar med sin närhet till Store Mosse nationalpark till det omfattande myrkomplexet Store Mosse som är det största i södra Sverige. Fågellivet i nationalparken är rikt och sannolikt utnyttjas även Långö Mosse och den sänkta Svanasjön av en del av de i nationalparken förekommande arterna.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot avverkning och borttransport av död ved men även mot exploatering i form av bland annat torvtäkt. För att bevara området som en högmosse finns det behov av en anpassad skötsel som exempelvis röjning på högmosse och eventuellt igenläggning av vissa diken.

Fågelarter upptagna i art- och habitatdirektivet bör fredas från jakt för att förhindra negativ påverkan på Natura 2000-arter som uppehåller sig både i nationalparken och i naturreservatet. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara det öppna mosseplanet med omgivande randskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt val av område och föreskrifter mot sakägares intresse och bedömer att områdets storlek och gränsdragning samt föreskrifter inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REMISSVAR - LÄNSSTYRELSENS STÄLLNINGSTAGANDE

En dialog har förts med Naturvårdsverket om deras synpunkter. Länsstyrelsen har bland annat tillmötesgått Naturvårdsverkets förslag till begränsning av fågeljakt.

Länsstyrelsen har haft dialog med markägarna under remisstiden och förtydligat vad som står i föreskrifterna. Diken inom befintliga markavvattningsföretag får rensas efter samråd med Länsstyrelsen. Innan eventuell igenläggning av diken i reservatet blir aktuellt ska en hydrologisk undersökning genomföras. Inga diken som avvattnar mark utanför reservatet eller vägar ska läggas igen.

Från föreskrifterna gäller ett undantag för att anlägga och utnyttja markledning inom 10 m från befintliga vägbanor, enligt karta bilaga 1a och 1b, efter tillstånd av Länsstyrelsen. Placeringen av informationsskylt har flyttats till områdets södra gräns, en bit in i naturreservatet.

Lägerverksamheten på Svanakullen har tagits bort som föreskriftsområde. Mindre lägerverksamhet anses inte strida mot naturreservatets föreskrifter så länge som nödvändiga tillstånd från markägare erhålls. Området ska ha en känsla av svårtillgänglighet och vildmark, och inga särskilda anordningar som parkering eller markerad led är i dagsläget aktuella. Det är på grund av detta önskvärt att inte peka ut området som lägerområde på kartan.

Vad Länsstyrelse kan förstå rör Gnosjö kommuns yttrande problematik kring översvämning kopplad till nationalparken Store mosse. Frågor kring nationalparken hanteras i särskild ordning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 20 juni 2016 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Värnamo Nyheter, Dagen och Jönköpings Posten den 26 maj 2016, vilket innebär att

ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senaste den 16 juni 2016.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket vikarierande landshövding Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Therese Helgesson varit föredragande, har även enhetschef Malin Lund deltagit.

Anneli Wirtén

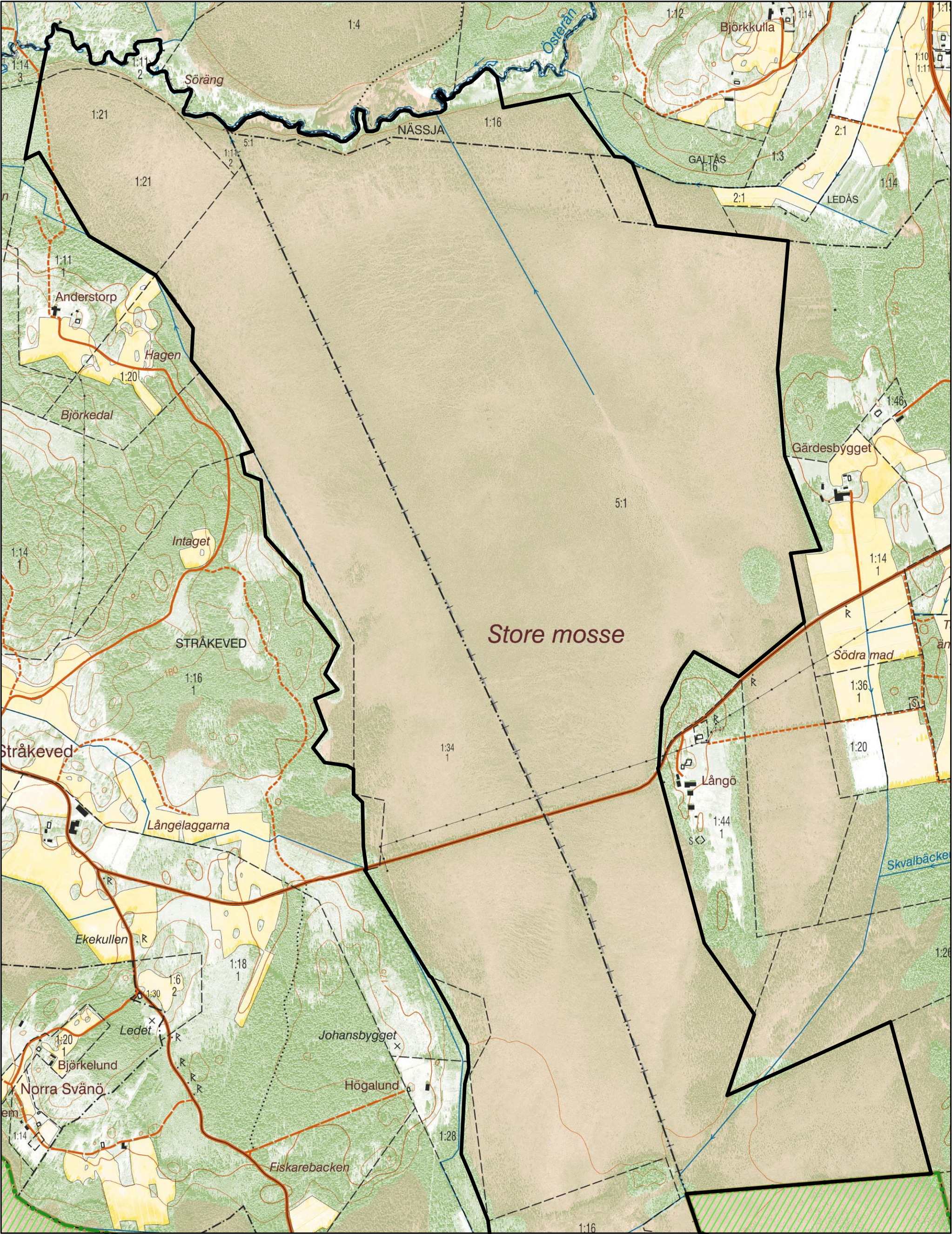
Therese Helgesson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

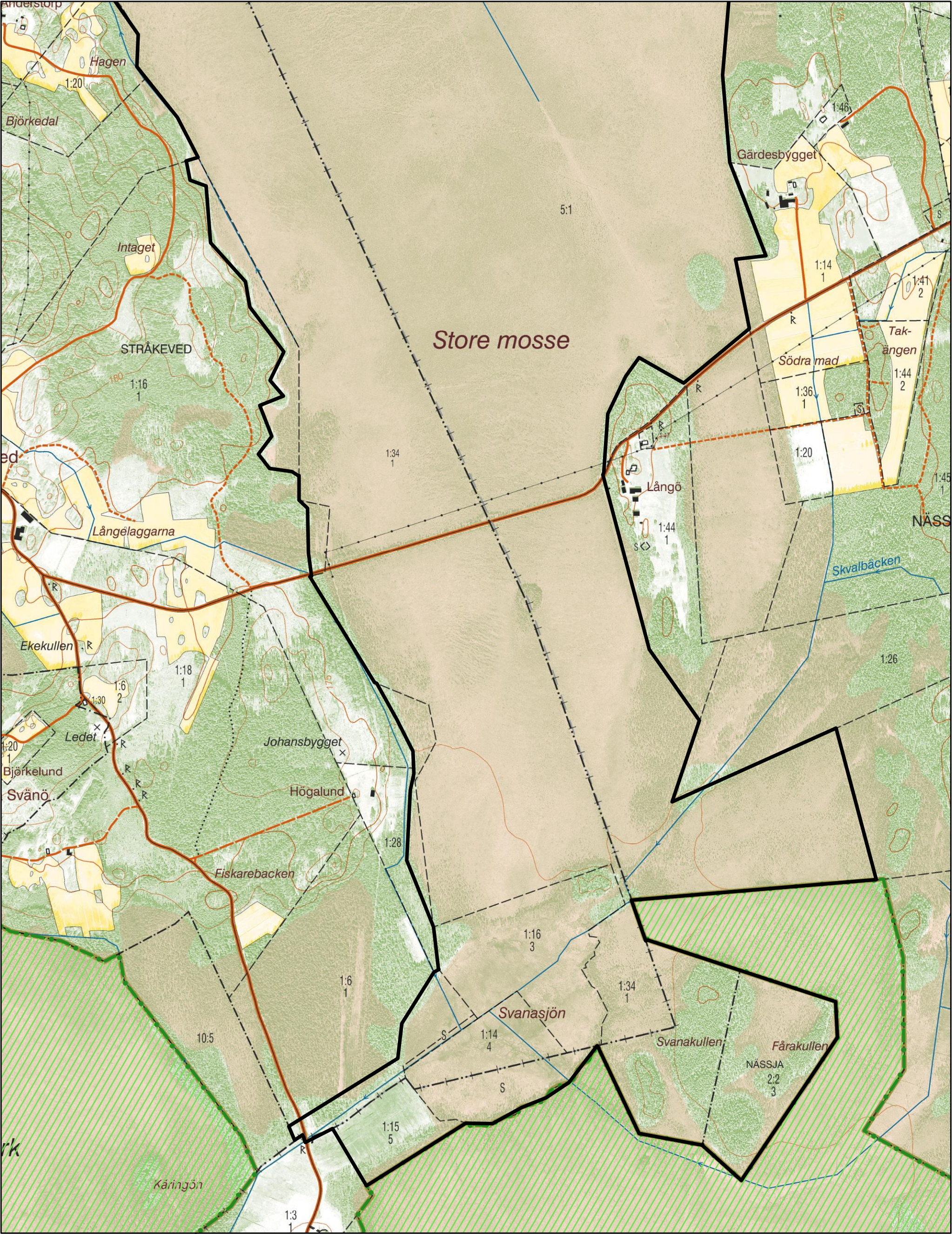
Naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2016-05-19, dnr 511-456-2012

Naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2016-05-19, dnr 511-456-2012

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

**BILAGA 2
SKÖTSELPLAN**

Sida 1/9

Datum
2016-05-19

Doss nr
0617-02-207

Beteckning
511-456-2012

Therese Helgesson
Naturskydd och tillsyn
Naturavdelningen
010-22 36 338

Skötselplan för naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön i Gnosjö och Vaggeryds kommuner

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	3
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	3
2.1 Administrativa data	3
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3 Historik och markanvändning	5
2.4 Växt- och djurliv	5
2.5 Friluftsliv	6
2.6 Bebyggelse och anläggningar	6
2.7 Källförteckning	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	6
3.1 Övergripande mål med skötseln	6
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3 Friluftsliv och gränser	7
3.4. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	8
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	9
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	9
4.2 Uppföljning av bevarandemål	9
5. BILAGOR	9

Vid frågor om skötsel av reservat kontakta Länsstyrelsens
växel, telefon: 010-223 60 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att

- bevara Långö Mosse och Svanasjön som är del av myrkomplexet Store Mosse
- bevara naturtyperna högmosse, sumpskog och barrblandskog
- bevara biologisk mångfald knuten till högmosse, sumpskog och barrblandskog
- bidra till gynnsam bevarandestatus för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000

Syftet ska uppnås genom att

- högmosse och sumpskog i huvudsak lämnas för fri utveckling med intern dynamik och andra naturliga processer
- barrblandskog lämnas för fri utveckling med intern dynamik och andra naturliga processer
- träd och buskar av igenväxningskaraktär tas bort på högmossen
- efter en hydrologisk undersökning lägga igen diken

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Långö Mosse och Svanasjön
Skyddsform	Naturreservat
Areal	469 hektar
Beslut om Natura 2000	Ja, delvis (SE 0310640)
IUCN-kategori	Ia – Strikt naturreservat
Miljömål	Myllrande våtmarker Levande skogar Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Gnosjö och Vaggeryd
Socken	Kävsjö och Åker
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets västdel
Karta	E 441 000 N 635 6000 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	Området ligger mellan Nässja och Stråkeved, ca 8 km nordost om Hillerstorp och gränsar i söder mot Store Mosse nationalpark.
Fastigheter	Nässja 2:2 & 5:1, Stråkeved 1:6, 1:11, 1:14, 1:16, 1:21, 1:28 & 1:34, Ledås 2:1, Galtås 1:16, Häradsö 1:23 & 1:15 samt Häradsö 1:3 m.fl. som ingår i samfälligheten för landvinningen av Svanasjön. (fastighetsreglering pågår) Nyttjanderätter och servitut redovisas i

Markägarkategorier	sakägarförteckningen, bilaga 3 Enskilda, Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är ännu inte inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Myrmark	342
Skog	96
Vatten	0,5
Sumpskogsimpediment	23,5
Övrig mark	7

Naturtyper

Natura 2000-habitat

Högmosse	342 ha	Högmosse (7110)	342 ha
Barrblandskog	96 ha		
Sumpskog	23,5 ha		
Övrig mark	7 ha		
Vatten	0,5 ha		

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Hela Store Mosse myrkomplex ligger på en flack del av höjdområdet mellan Lagans och Nissans dalgångar. Området ligger i övergångszonen mellan höggradigt omvandlade gnejser i väster och bergarter med lägre omvandlingsgrad i öster. Den huvudsakligen bergarten är röd granit. Mindre massiv av mörka basiska bergarter, amfiboliter (i äldre litteratur grönsten) kan också förekomma i området. Högsta punkten i naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön är belägen ca 175 meter över havet.

Naturreservatet utgörs av en långsträckt mosse med Österån i norr och Häradsö och Store Mosse nationalpark i söder. Hela naturreservatet har varit dikat och det finns flera större diken kvar samt flera spår av torvbrytning. Det finns även ett antal fastmarksholmar i olika storlekar, bestående av morän och sand, som alla är trädbevuxna. I söder, bredvid de två största fastmarksholmarna Fårakullen och Svanakullen finns en sänkt sjö, Svanasjön, med flera tillrinnande diken. En kanal, Häradsökanalen, leder vattnet söder och västerut, förbi Häradsö och genom Häradsösjön vidare genom Svänökanalen och vidare in i Store Mosse nationalpark. Tillflödet i Häradsösjön är igentäppt och uppströmsliggande marker har därmed blivit kraftigt översvämmade. Däribland en före detta åkermark som ingår i reservatet.

Naturreservatet ligger inom Lagans avrinningsområde.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

På 1800-talet sänktes Svanasjön som ligger i södra delen av Långö Mosse och stränderna användes för bete och slätter. Hävden på strandängarna upphörde på 1950-talet. Mossen genomkorsas av flera diken, många av dem har inte rensats på lång tid. Under 1900-talet har torvbrytning skett på mossen för husbehov. Längs mossens kanter kan man se spår av torvtäkterna.

Skogsbruk har bedrivits på några av de större fastmarksholmarna.

På storskifteskarta från år 1795 står mossen omnämnd som alldeles oduglig. Inga fornminnen eller andra kulturmiljöer finns registrerade inom området.

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Större delen av området, ca 342 hektar, består av öppen myr som mot kanterna successivt är bevuxen med tall- och granskog. Vegetationen på den öppna myren består av en mosaik med tuvor och höljor. På högmosseplanet är det framför allt rostvitmossa, *Spagnum fuscum*, som dominerar. Höljorna kan utgöras av naken torv, men intas normalt av en vegetation med vitmossor (främst flytvitmossa, *S. cuspidatum*), vitag och silesår. Tuvsidorna kännetecknas av andra vitmossor (främst praktvitmossa, *S. magellanicum*), samt av bland annat tuvull, rosling och tranbär. Tuvtopparna har andra arter vitmossor och ofta en del lavar. Utmärkande växter för tuvtopparna är annars ljung och kråkbär.

Det finns några fastmarksholmar i området. De två största holmarna Svanakullen och Fårakullen ligger söderut angränsande till Store Mosse nationalpark och den sänkta Svanasjön. På kullarna växer barrblandskog med, på sina ställen, stort inslag av björk. Det finns relativt gott om död ved och en luckighet på grund av stormfällningar. Övriga holmar har ett större inslag av lövträd och betydligt mer död ved. Flera större diken leder söderut till den sänkta sjön Svanasjön. Runt sjön finns det stråk med tallskog som ju blötare det blir övergår till björksumpskog.

I reservatet har en spindel som är med på rödlistad påträffats, myrtaggfoting (*Zora parallela*, NT). Den är bunden till högmossor och lever oftast under lavar på öppnare partier.

Fågellivet i nationalparken är rikt och troligen utnyttjas Långö Mosse och Svanasjön av en del av de i nationalparken förekommande arterna. Vid inventeringar våren 2012 har Natura 2000-arterna; grönbena, ljungpipare, trana och orre observerats på Långö Mosse och Svanasjön. Detta är arter som trivs i öppna miljöer och ställer krav på att mossen hålls öppen.

Kända förekomster av rödlistade arter och andra arter av intresse finns samlade i bilaga 2b.

2.5 FRILUFTSLIV

Inga anordningar för friluftslivet finns i området. Området gränsar till Store Mosse nationalpark som är välbesökt. Det går inga markerade vandringsleder i parken till Långö Mosse och Svanasjön.

Emellanåt hålls dock lägerverksamhet på Svanakullen. Detta kommer vara tillåtet även i fortsättningen vilket innebär att man med markägarens tillstånd får bryta granris, ta slanor och ytliga rötter för att bygga kojor/vindskydd och eldstäder samt ta ved för att elda.

2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR

Reservatet genomkorsas av en väg som går genom reservatet från Nässja i öster till Stråkeved i väst. Ytterligare en väg berörs av reservatet i dess nordöstra kant. Ett par ledningar går igenom naturreservatet. Flertalet jaktorn finns i reservatet. Det är tillåtet att underhålla tornen och ersätta dem med nya samt att hugga siktgator.

2.7 KÄLLFÖRTECKNING

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Värdefulla myrmarker i Jönköpings län. Meddelande 2006:5.

SGU. Jordarts- och berggrundskarta.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Stråkeved-Nässja. Dnr. 511-15494-05

Stig Svenmar, 2009. Hydrologin inom Store mosse nationalpark.

Kent Öhrn, 2012. Linjeinventering av fågel på Långö mosse.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2004. Nationalpark i Jönköpings län, Store mosse, Informationsbroschyr.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1971-10-13. Beslut. Naturreservatet Store mosse med Kävsjön i Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Naturvårdsverket. 2002. Skötselplan för Store mosse nationalpark

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Naturreservatet ska utgöras av en hydrologisk intakt och öppen högmosse med ett rikt växt- och djurliv. Skötsel och prioriteringar ska i allmänhet följa de för Store Mosse nationalpark för respektive naturtyp. Skötselåtgärderna är i linje med de som beskrivs i bevarandeplanen för den del av område som är Natura 2000-utpekad.

Skötselåtgärder inom reservatet ska utföras på ett sådant sätt att de ej skadar omgivande skog eller skogsmark.

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Hela naturreservatet utgörs av ett skötselområde.

SKÖTSELOMRÅDE	MOSEN	469 HA
Naturtyp:	Högmosse	342 ha
	Barrskog med inslag av lövträd	96 ha
	Sumpskog	23,5 ha
	Övrigt	7,5 ha
Natura 2000-habitat:	Högmosse (7110)	342 ha
	Ej klassat	127 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Naturreservatet är mer eller mindre bevuxen med små tallar i varierande täthet. Utmed mossens kanter växer träden tätare och övergår där till skogbevuxen högmosse. Skogen är delvis påverkad av dikning och torvtäkt. Ett antal fastmarksholmar finns i området som alla är trädbevuxna med mestadels barrträd. Inom området finns igenväxande torvgravar. I södra delen finns den sänkta Svanasjön som till viss del omgärdas av sumpskog.

BEVARANDEMÅL

Täckningsgraden av de hydromorfologiska strukturerna, tuvsträngar, mjukmattor och gölar bibehålls eller ökar. Växtligheten ska vara naturligt lågvuxen. Hydrologin ska på sikt vara ostörd av mänsklig aktivitet och återgå till en naturlig dynamik. Arealen högmosse ska vara minst 342 hektar.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Avvattande diken kan efter särskild utredning läggas igen för att förhindra ytterligare uttorkning av området. Åtgärden kan kräva samråd enligt 12 kap 6§ MB.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Igenväxningsvegetation på högmossen får röjas vid eventuellt kommande behov.

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

Inga anordningar för friluftslivet än informationsskyltar är aktuellt i dagsläget. Vid ett ökat besöksantal eller en förändrad besöksstrategi för Store Mosse nationalpark kan åtgärder vara nödvändiga att genomföra.

En informationstavla ska placeras på lämplig plats i områdets södra kant, angränsande till Store Mosse nationalpark (se karta bilaga 2a för ungefärlig placering).

BEVARANDEMÅL

Naturreservatets gränser ska vara markerade. Besökare till reservatet ska kunna ta del av information genom informationstavla. Informationsskylten ska innehålla karta över området, kort information om områdets naturvärden, reservatsföreskrifter för allmänheten samt delar av allemansrätten.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- En informationstavla ska placeras på lämplig plats i områdets södra kant, angränsande till Store Mosse nationalpark inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.

3.4. SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft
Informationsskylt	En informationstavla ska placeras på lämplig plats i områdets södra kant, angränsande till Store Mosse nationalpark.	Inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft
Röja igenväxningsvegetation på högmossen	Hela reservatet	Vid behov
Utredning av skötselbehov, inkl. hydrologisk restaurering	Hela reservatet	Vid behov

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras, skriftligt och vid behov med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Uppföljningen bör samordnas med Store mosse nationalpark.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

5. Bilagor

2a Skötselplankarta

2b Artlista

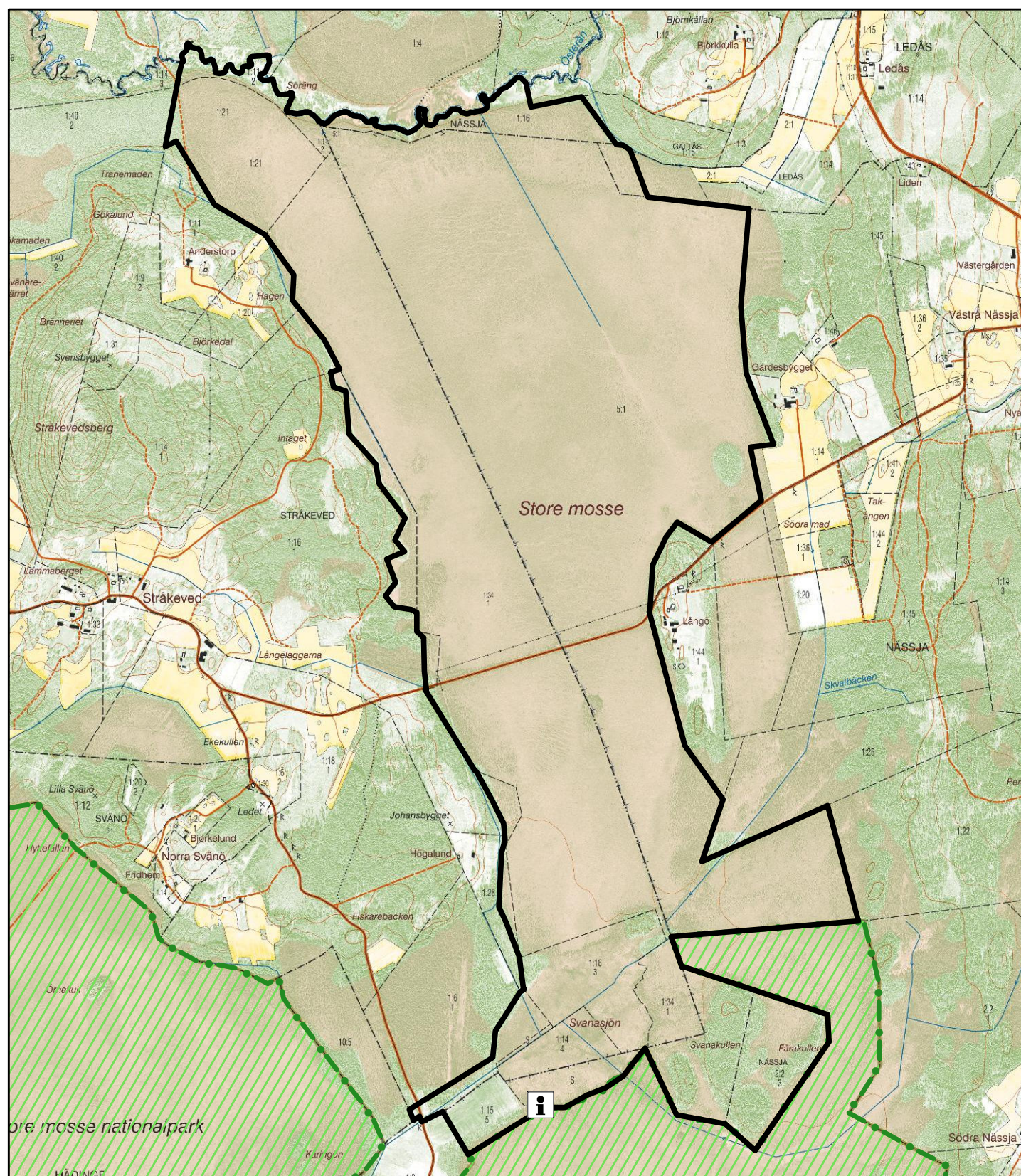
Naturreseptatet Långö Mosse och Svanasjön

Bilaga 2a

Skötselplankarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2016-05-19, dnr 511-456-2012

1:20 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Gräns för naturreseptatet

Informationsskylt

Store Mosse Nationalpark

Arter inom naturreservatet Långö Mosse och Svanasjön

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, arter i EU:s fågeldirektiv. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (nationellt utdöd), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), EU (arter i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: LST (Länsstyrelsen (Kent Öhrn, 2012, Linjeinventering av fågel på Långö mosse.)), AP (Artportalen).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, arter i EU:s fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Insekter			
Myrtaggfoting (<i>Zora parallela</i>)	NT	1994	AP
Fåglar			
Grönben (<i>Tringa glareola</i>)	EU	2012	LST
Ljungpipare (<i>Pluvialis apricaria</i>)	EU	2012	LST
Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)	EU	2012	LST
Trana (<i>Grus grus</i>)	EU	2012	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Bilaga 1 till fågeldirektivet

Kent Öhrn, 2012. Linjeinventering av fågel på Långö mosse